

Recenze knihy Vítř na věčnost

Lubomír Jaroš je autorem několika knih pro děti a také básnické sbírky. Jedním z impulsů jeho tvorby je silné místní sebeurčení. Jeho dílo se váže k severočeskému kraji, nejinak tomu je v případě jeho nové knihy Vítř na věčnost. Pokud bychom chtěli jeho knihu zařadit žánrově, mohli bychom patrně hovořit o historické novele. Novela mapuje ranně středověké osídlení naší země slovanskými kmeny, zvláště pak oblast Lužického Srbska. V době přelomu 9. a 10. století vedou slovanské kmeny neustálé boje s mocnou Franckou říší císaře Karla, který se snaží vojenskou silou rozšiřovat své impérium.

V čele Srbů stane nový vojvoda Miliduch, jenž je velmi rozvážným, spravedlivým a míru s Franckou říší nakloněným bojovníkem. V Budyšíně vede příkladné hospodářství se svou ženou Radkou. Po celém Srbsku si rozvážným a bystrým úsudkem při řešení vnitřních sporů jednotlivých žup získá značný věhlas a přirozenou autoritu. Při jedné z bitev je zajat křesťanský mnich Věněk, který zvěstuje v pohanském Srbsku Kristovo učení, jinak přijímané velmi vlažně až nepřátelsky. Věněk se s Miliduchem spřátelí a inspiruje ho k velkému plánu, který by mohl zajistit jeho zemi trvalý mír. Rozhodne se nabídnout Karlovi přijetí křesťanského náboženství, které Karel považuje za hlavní záminku a příčinu jeho výpadů proti Srbům. Vyšle tedy Věňka s tímto poselstvím k císařskému dvoru. Tam je mu však jasně dáno najevo, že pokud se Miliduch nepodrobí Frankům a nepřipojí se k jeho tažení proti slovanským kmenům, bude odstraněn násilnou cestou. Jejím prostředníkem se má stát právě křesťanský mnich Věněk. Ten se tedy s odpovědí navrací do Budyšína a informuje Miliducha také o úkladech, které se proti němu chystají. Miliduch svolá sněm všech srbských předáků a na něm prezentuje výsledek jednání s císařem. Všichni se poté shodnou, že jsou tyto požadavky nepřijatelné, a domluví se na vojenském odporu proti Frankům, v němž by se sjednotily všechny srbské kmeny. V tomto litém boji Srbové vítězí, udatný srbský vojvoda je však smrtelně raněn. Jeho žena Radka s dětmi, na předchozí přání jejího muže, z Budyšína, v němž nastávají po smrti legendárního předáka nové poměry, odchází.

Jazyk autora je poměrně bohatý na výrazové prostředky, text je obohacen o časté metafory či okřídlená slovní spojení, jež autor vkládá do úst jak vypravěči, tak ústředním postavám. Užívá v intencích doby také latinských citátů či nejrůznějších historismů.

Stylistická rozmanitost je doplňována občasným vkládáním jednoduchých veršovaných pasáží , které určitým způsobem komentují dění či ohlašují jakýsi zvrat ve vyprávění.

„Jaký se chystá velký sněm, každý je skoro vojvoda. Však největší bud' jenom ten, co nikomu se nepoddá“.

Autor do textu vkládá také nejrůznější poznatky z každodennosti života Lužických Srbů, jejich zvyky, tradice a způsoby hospodaření. Najdeme je zpravidla v úvodních pasážích některých kapitol.

„ Přišla doba výmlatů. Obilí, určené k osevu, ukládali do vyhloubených jam. Zrno, určené k jídlu, se vysypalo z ošatek na stoly, kde je ženy vyčistily od slámy, úhrabků, plev, kamínků a dalších příměsí.“

V závěru knihy pak najdeme vysvětlivky, které nám objasňují jednotlivé historismy a cizojazyčná slovní spojení či citáty. Dále je nám k dispozici seznam zkratek a jako samostatnou přílohu autor vložil pozoruhodnou mapu slovanského osídlení v dané době.

Bylo-li cílem autora poutavým způsobem přiblížit dávnou historii rodného kraje všem generacím, zejména pak těm mladším, objektivně lze říci, že v novele Vítr na věčnost došlo k důstojnému naplnění tohoto cíle.

Josef Zbránek